

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohde ja kunta:	Myllymaa, Asikkala
Tutkimuksen laji:	Maastotarkastus
Peruskarttalehti:	M4314B3, M4314B4
Kiinteistöt:	16-419-4-177 HUOKOSTENKÄRKI 16-419-4-178 HUOKOSTENRINNE 16-419-4-179 HUOKOSTENPOHJA 16-419-4-180 HUOKOSTENSYRJÄ 16-419-4-181 MYLLYMAA
Tutkittu alue:	n. 11,78 ha
Inventoi:	Toni Paukku
Kenttätyöaika:	21.5.2026
Tutkimuslaitos:	Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo
Löydöt:	-
Aiemmat löydöt:	-
Valokuvat:	OMA202620:8-17

Johdanto: Asikkalan kunnassa on yksityisten maanomistajien aloitteesta käynnissä ranta-asema-kaavan muutoshanke Urajärvellä. Suunnittelualue sijaitsee Asikkalan kunnan keskustaajaman itäpuolella, noin 10 km päässä Asikkalan Vääksyn taajamasta ja sijoittuu Keskinen-järven länsirannalle, Huokostenpohjan lahden alueelle (ks. kartta 1). Kaava-alue koostuu tiloista 16-419-4-177 Huokostenkärki, 16-419-4-178 Huokostenrinne, 16-419-4-179 Huokostenpohja, 16-419-4-180 Huokosten-syrjä ja 16-419-4-181 Myllymaa (ks. kartta 3). Ranta-asemakaavamuutoksen päätavoitteena on siirtää nykyisessä kaavassa alueelle kuuluvat takamaan rakennuspaikat korttelista 2 (RA-1) yhdeksi lomarakennuspaikaksi rantaan. Siirron kohteena olevan rakennuspaikan alueella on voimassa myös ranta-asemakaava (venealkama ja saunan rakennuspaikka). Samalla tehdään lohkotilojen rakennusoikeuden nosto kunnan ehtojen mukaisesti. Tavoitteena on myös yleisesti päivittää ja saneerata vanhaa kaavaa, jotta muun muassa tonttien ja tilojen rajat olisivat kohdallaan.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa 27.3.2026 antamassaan lausunnossaan (D/2589/12.03.02.03/2025), ettei suunnittelualueelta ole olemassa ajantasaista tietoa muinaisjäännöksistä. On varsin todennäköistä, ettei sitä ole koskaan arkeologin toimesta edes tarkastettu. Toisin sanoen suunnittelualueeseen liittyen ei ole tehty koskaan minkäänlaisia selvityksiä sen muinaisjäännösten osalta. Suunnittelualueelta eikä sen välittömästä läheisyydestä tunneta ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähin tunnettu kiinteä muinaisjäännös (muinaisjäännösrekisterin kohde Muurlahdenpohja 1000003015, viljelyröykkiö) sijaitsee noin 1,7 kilometrin päässä suunnittelualueelta luoteeseen ja lähin tiedossa oleva irtolöytöpaikka (muinaisjäännösrekisterin kohde Noukka Perlammi 2033, ruuhi) noin 2,8 kilometrin päässä etelälounaaseen. Lähimmät esihistorialliset kiinteät muinaisjäännöskohteet ovat kivikautinen kalliomaalaus (muinaisjäännösrekisterin kohde Patalahti 1000001369) noin 4 kilometrin päässä suunnittelualueelta pohjoisluoteeseen ja rautakautinen polttohautaus (muinaisjäännösrekisterin kohde Talasniemi 1000047785) noin 4,3 kilometrin päässä koilliseen.

Koska kyseessä on pienialainen ja nopeasti tarkastettava kohdealue, Lahten museot suoritti rakennuspaikan maastotarkastuksen virkatyönään 21.5.2026.

Tarkastettu alue: Koko suunnittelualue lukuun ottamatta kiinteistöt, joille on jo rakennettu. Tarkastuksen painopisteenä oli suunniteltujen loma-asuntojen korttelialueiden RA-2 ja RA-3 rakentamattomat tontit (ks. kartta 2). Kyseiset tontit nimettiin tarkastuksessa tutkimusalueiksi 1–3 ja suunniteltujen loma-asuntojen korttelialueiden ulkopuoliset osat suunnittelualueesta tutkimusalueeksi 4 (ks. kartta 3).

Metodi: Maastohavainnointi, koekairaus, lapionpistot, koekuoppa (3), metallinilmaisim

Paikkatieto: Raportissa ja sen liitteenä olevissa kartoissa käytetty koordinaattijärjestelmä on ETRS-TM35FIN ja korkeusjärjestelmä N2000. Korkeudet metreinä merenpinnan tasosta on otettu Maanmittauslaitoksen Laserkeilausaineisto 5 p:stä, jonka korkeustarkkuuden keskivirhe on enintään 10 cm kovilla ja avoimilla pinnoilla. Tarkastukseen liittyvä paikkatieto (maastossa tehdyt GNSS-mittaukset ja ulkopuolisten tuottamat aineistot) käsiteltiin ja raporttia varten tuotettu kartta-aineisto piirrettiin QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla (versio 3.44.11).

Historiallinen kartta- ja ilmakeku-aineisto: Suunnittelualueella ei vuoden 1894 isojakotoimituksen kartalla (ks. kartta 6)¹ ole sellaisia rakenteita, joita nykyisin voisi tulkita muinaisjäänneksinä. Sama koskee aluetta kuvaavia suunnittelualueen sijainnin kannalta epätarkempia 1600-² ja 1700-lukujen³ karttoja. Historiallisissa ilmakekuvissa⁴ ei näkynyt mahdollisen arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta huomioitavia ilmiöitä.

Tarkastetun alueen kuvaus: Suunnittelualue rajautuu luoteisreunastaan alueen pohjoispuolen loma-asuntojen tonteille kulkevaan Jänisniementiehen, läntiseltä sivustaltaan Metsäpelto -nimiseen metsäalueeseen, etelässä Kynätjärventien itäpuoliseen metsäalueeseen ja idässä Keskinenjärven Huokostenpohjan vesialueeseen. Alue on enimmäkseen metsäistä kangas- ja kalliomaastoa (ks. kuva 1) pohjoisosan alavampaa ja kosteampaa aluetta lukuun ottamatta. Alueen topografia vaihtelee idän rantaa kohti laskevilta ja tasaisemmilta ranta-alueilta (ks. kartta 5 ja kuva 2) lännen ja pohjoispuolen korkeampaan ja jyrkkäpiirteisempään harju-, ja kalliomaastoon (ks. kuva 3). Pohjamaalaji on suunnittelualueen keskiosissa ja etenkin sen ranta-alueilla hiekkamoreeni, pohjoisen suppeammalla alavalla alueella saraturve ja länsi- ja luoteisosien harjualueilla enimmäkseen hiekka (ks. kartta 5). Alueen ylin kohta on 128,4 m mpy länsireunan harjualueella ja alin 94,3 m mpy keskiosan ranta-alueella. Suunnittelualueen pohjois-, länsi- ja etelä osissa on tehty avohakkuita aiempina vuosina (ks. kartta 4), joiden alueilla kasvaa paikoin tiheää ja vaikeakulkuista taimikkoa (ks. kuva 4). Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsee luonnonlähde, jonka yhteyteen on kaivettu ojia, jotka johtavat kohti rantaa. Vuoden 1894 isojakotoimituksen karttaan (ks. kartta 6) ja asiakirjoihin suunnittelualueen käsittävälle alue on merkitty enimmäkseen kankaaksi ja kallioksi. Pohjoisosan alava ja pohjamaaperältään saraturpeinen alue sekä osa lännen harjualueesta on merkitty kaskimaaksi, kuten osa tutkimusalueesta 2 (RA-3, tontti nro 1). Tutkimusalueen 1 (RA-2, tontti nro 1) ranta on merkitty suoksi.

Maastotyöt: Maastotarkastus suoritettiin yhden työpäivän aikana hyvissä sääolosuhteissa. Havainnot ja koekuopat dokumentoitiin kirjallisesti, valokuvaamalla (Nokia XR21) sekä GNSS-mittauksin

¹ Kansallisarkisto (KA) Maanmittaushallituksen uudistusarkisto (MHA) H4:1/46-117.

² KA MHA H4:1/1-2

³ Riksarkivet (RA) Revisioakter 1790 13 12

⁴ Maanmittauslaitos (MML) Historialliset ilmakekuvat.

✉ PL 113, 15111 Lahti | PO Box 113, 15111 Lahti, Finland

@ etunimi.sukunimi@lahti.fi

(Garmin GPSMAP64s), jonka paikannustarkkuus oli mittausten aikana +/- 3,65 metriä. Suunnittelualue kuljettiin läpi silmämääräisesti havainnoiden (ks. kartta 8), jonka yhteydessä tehtiin alueen eri osiin muutamia lapionpistoja sekä maakairauksia lähinnä alueen maaperän laadun toteamiseksi. Suunnittelualueen itäreuna ja erityisesti pohjoisosan lähteen ympäristö tutkittiin kattavasti myös metallinilmaisimella (Minelab Equinox 900). Tulevien rakennuspaikkojen alueille (tutkimusalueet 1–3) kaivettiin yksi koekuoppa kullekin alueelle (ks. kartat 9 ja 10 sekä kuvat 8–10).

Havainnot ja tulokset: Tutkimusalueelle 1 kaivettiin yksi 0,4 × 0,4 m kokoinen koekuoppa (kk 1: N 6783190, E 432896, Z 98,26 m mpy). Kuopasta todettiin 16 cm paksun pintahumuksen alta 16–28 cm halkaisijaltaan alle 10 cm kokoisten kivien sekainen ruskea hieno hiekka, jonka alla oli 28–35 cm pohjamaana harmaa silttinen hiesu. Kuopasta ei todettu löytöjä, kulttuurikerroksia tai rakenteita (ks. kuva 8). Alueen maaperä on enimmäkseen karkeaa hiekkaa ja hiekkamoreenia.

Tutkimusalueelle 2 kaivettiin yksi 0,3 × 0,3 m kokoinen koekuoppa (kk 2: N 6783072, E 432879, Z 96,02 m mpy). Kuopasta todettiin 12 cm paksun pintaturpeen alta 14 cm paksu pyörityneiden kivien sekainen ruskea hiekka, joka vaihtui pohjamaaksi (hiekkamoreeni). Kuopasta ei todettu löytöjä, kulttuurikerroksia tai rakenteita (ks. kuva 9). Alueen maaperä on pääosin kivikkoinen ja paikoin louhikkoinen. Tontin keskellä sijaitsee ympäristöstään selkeästi erottuva moreenikohouma.

Tutkimusalueelle 3 kaivettiin yksi 0,3 × 0,3 m kokoinen koekuoppa (kk 3: N 6782978, E 432857, Z 96,66 m mpy). Kuopasta todettiin 10 cm paksun pintaturpeen alta heikko, noin 2 cm paksu huuhtoutumiskerros, jonka alla oli 18 cm paksu tiivis pyörityneiden kivien sekainen ruskea hiekka, joka vaihtui pohjamaaksi (hiekkamoreeni). Kuopasta ei todettu löytöjä, kulttuurikerroksia tai rakenteita (ks. kuva 10). Alueen maaperä on pääosin kivikkoinen. Rannan tuntumassa todettiin koepistosta vain paksu saraturvekerros. Alueen länsiosaa hallitsee korkea ja jylhäpiirteinen kalliojyrkäne.

Tutkimusalueen 4 lännen puolen korkeammalta alueelta todettiin sammaloituneen kalliopaljastuman eteläreunalta noin 1,5 × 1,5 × 0,2–0,4 m kokoinen muutamista kivistä kasattu röykkiö (N 6783254, E 432743, Z 114,19 m mpy). Röykkiössä on 1–2 kivikertaa ja sen kivet ovat noin 0,2–0,6 m kokoisia, särmikkäitä ja pääosin sammaleiden ja jäkälien peittämiä. Rakenteen lounaisosassa on 0,4–0,6 m kokoinen yksittäinen suurempi lohkar (ks. kuva 5). Röykkiö ei vaikuta kovin vanhalta, ja ajoittunee historialliselle ajalle. Historiallisen kartta-aineiston perusteella rakenne ei sijaitse varmuudella esimerkiksi vanhan kylänrajan kohdalla, vaikkakin vuosien 1767/1781 rajankäyntikartalla näyttäisi olevan piirretty suora katkoviiva kulkemaan Keskinen-järven länsipuolelta kohti Jänisniemi-nimistä kohoumaa suunnittelualueen pohjoispuolella. Epämääräisyytensä vuoksi röykkiötä ei tarkastuksessa luokiteltu muinaisjäännökseksi, vaan dokumentoitiin muuna havaintona. Tutkimusalueen pohjoisosassa sijaitsevalle lähteelle on Jänisniementiestä haarautuvalta mökkitieltä rakennettu laakakiviset portaavat (ks. kuva 6). Kirkasvetisen lähteen reunalle on rakennettu myös kiviset portaavat, jotka laskeutuvat lähteelle rakennetulle, nyt jo hajonneelle puiselle tasanteelle, johon on kiinnitetty puinen kaide (ks. kuva 7).

Metallinilmaisimella tehdyissä tarkemmissa tutkimuksissa ei tehty havaintoja metallisignaaleista. Tarkastetuilta alueilta ei tehty havaintoja arkeofyyteistä, eikä sillä todettu selkeitä esihistoriallisen tai historiallisen ajan ilmiöitä. Alueilta ei todettu myöskään moderneja rakenteita, lukuun ottamatta pohjoisosan lähteelle rakennettuja kiviportaita sekä lähteen reunan puurakennetta. Maastotarkastuksen perusteella voidaan näin ollen todeta, ettei kaavamuutokselle ole olemassa esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkija, arkeologi

Toni Paukku

Liitteet: Karttaliite, kuvaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Karttaako Oy

Lähteet:

✉ PL 113, 15111 Lahti | PO Box 113, 15111 Lahti, Finland
@ etunimi.sukunimi@lahti.fi
lahdenmuseot.fi

Arkistolähteet:**Avoimen tiedon keskus / Jyväskylän yliopisto**

Heikki Rantatupa historialliset kartat portaali

RA Revisioakter 1790 13 12. Alkuperäinen aineisto Riksarkivet (RA).
<https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta>. Viitattu 20.5.2026.

Kansallisarkisto (KA).

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat

H HÄMEEN LÄÄNI. Asikkala. H4:1/1-2 Urajärvi; Kartta ja selitys osasta tiluksia (1692-1692): Tiedosto 4. <https://kansallisarkisto.fi/astia>. Viitattu 20.5.2026.

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat

H HÄMEEN LÄÄNI. Asikkala. H4:1/46-117 Urajärvi; N:ot 1-11, isojaonjärjestelystä kartta ja asiakirjoja (1894-1894): Tiedosto 23. <https://kansallisarkisto.fi/astia>. Viitattu 20.5.2026.

Maanmittauslaitos (MML).

Historialliset ilmakuvat.

<https://paikkatietoikkuna.fi/historiallisetilmakuvat>. Viitattu 28.5.2026.

Vanhat painetut kartat -latauspalvelu.

Peruskartta 1:20 000, lehti 3112 05 Urajärvi (painettu 1965, kartoitettu 1962). <https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi>. Viitattu 20.5.2026.

Paikkatietoaineistot:**Geologian tutkimuskeskus (GTK) 2026.**

Maankamara-karttapalvelu.

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara>. Viitattu 12.8.2026.

WMS-rajapintapalvelut. Maaperä.

https://gtkdata.gtk.fi/arcgis/rest/services/Rajapinnat/GTK_Maapera_WMS/MapServer. Viitattu 12.8.2026.

Maanmittauslaitos (MML) 2026.

Avoin Karttakuvapalvelu (WMTS).

<https://avoin-karttakuva.maanmittauslaitos.fi/avoin/wmts/1.0.0/WMTSCapabilities.xml>. Viitattu 12.8.2026.

Karttapaiikka. Tiedostopalvelu.

<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaiikka/tiedostopalvelu>. Viitattu 12.8.2026.

Museovirasto (MV) 2026.

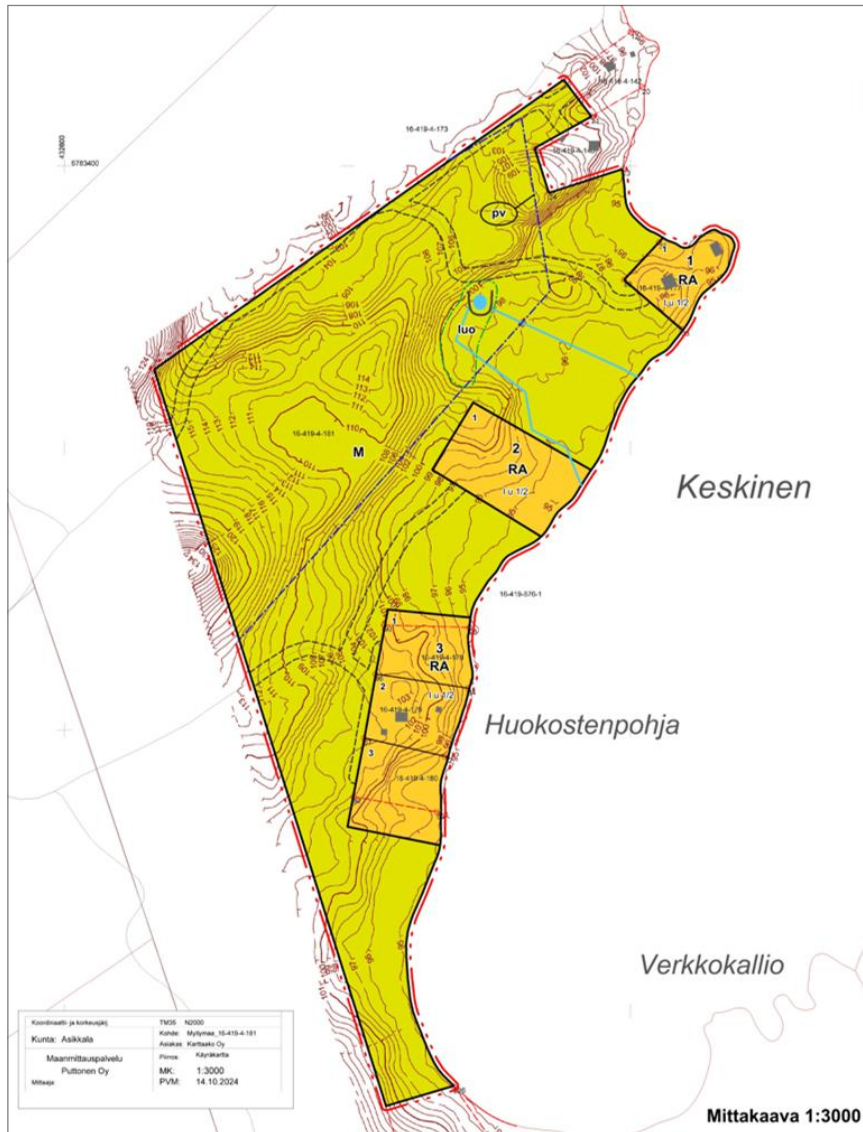
Suorasaantipalvelu WFS, suojellut kohteet.

https://geoserver.museovirasto.fi/geoserver/rajapinta_suojellut/wfs. Viitattu 12.8.2026.

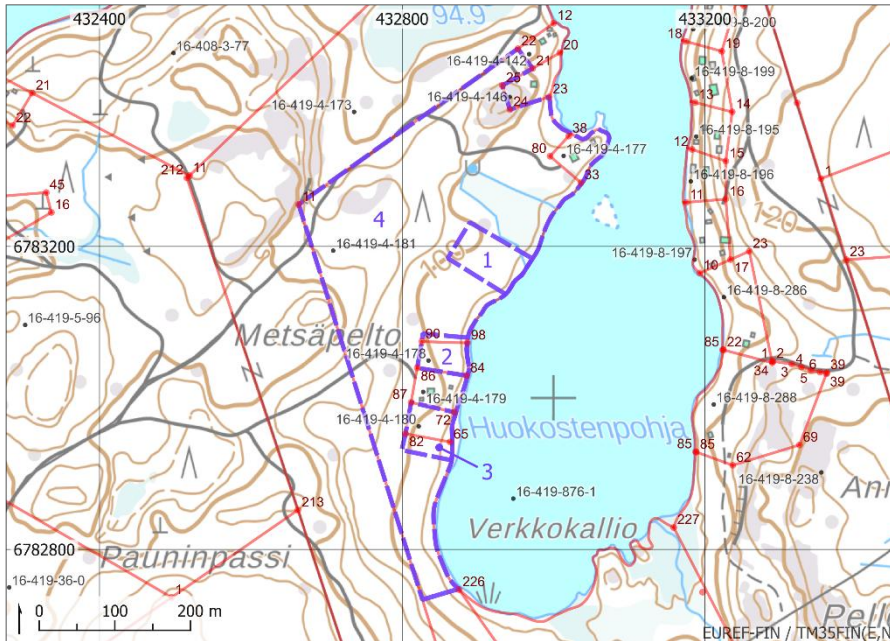
Karttaliite

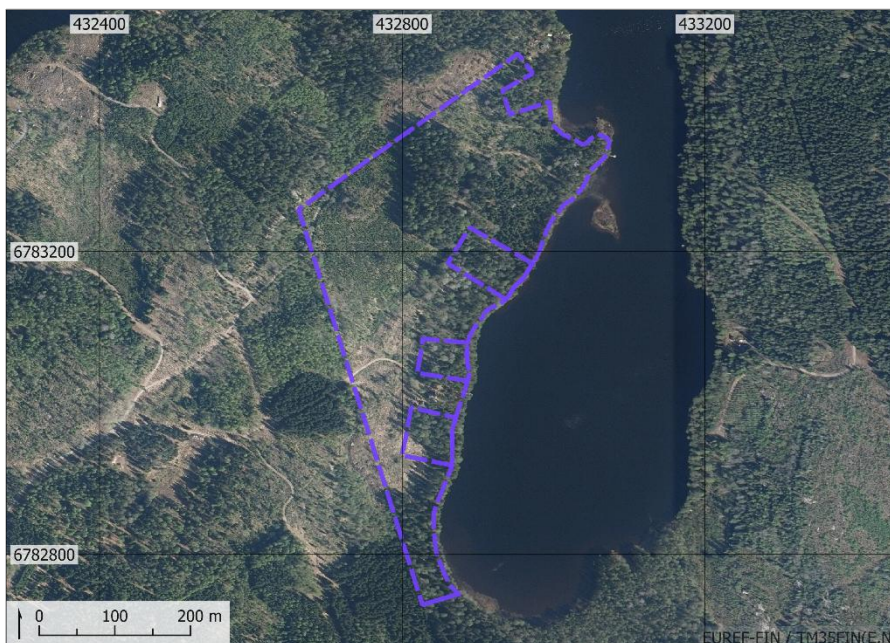
Kartta 1. Suunnittelualan sijainti (rengastettuna punaisella katkoviivalla) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:100 000.

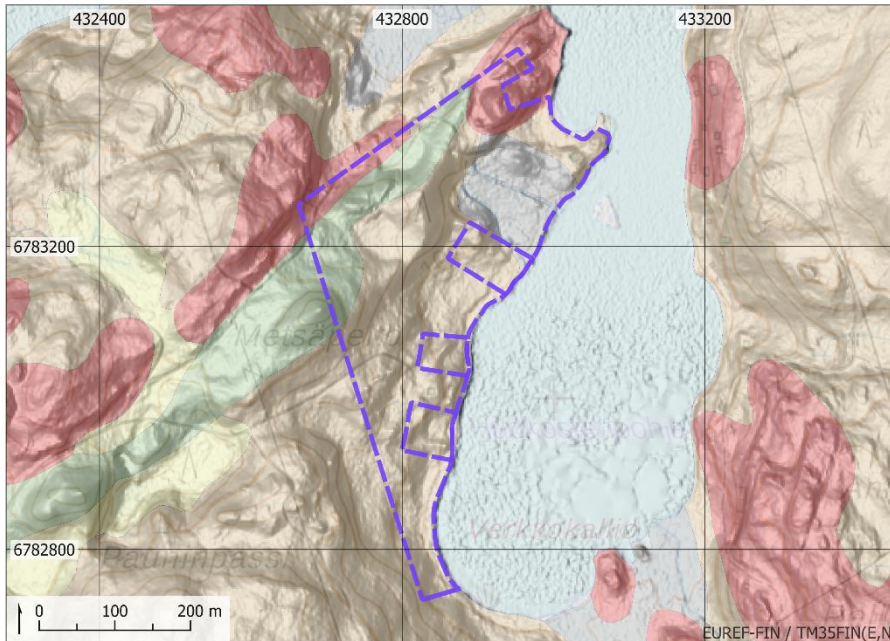
Kartta 2. Ote Asikkalan Myllymaan ranta-asemakaavan muutosehdotuksesta. Tarkastuksen painopisteenä oli kolme kartalle keltaisella väritettyä loma-asuntojen korttelialueen tonttia: RA-2:n tontti nro 1 ja RA-3:n tontit nro 1 ja 3 sekä vihreällä väritetty näiden ulkopuolinen alue, joka on kaavaehdotuksessa merkitty metsätalousalueeksi. Kartta ei mittakaavassa.

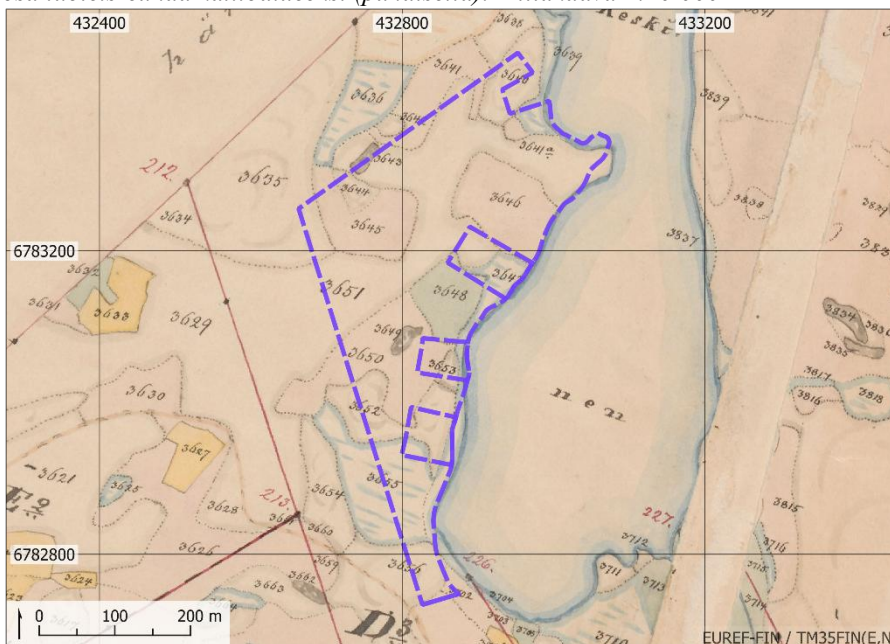
Kartta 3. Suunnittelualue (merkittynä sinisellä katkoviivalla), jossa on erikseen rajattu tarkastuksen painopistealueina tulevien rakentamattomien rakennuspaikkojen alueet (tarkastuksen tutkimusalueet 1–3), joiden ulkopuolelle jäävä alue on numeroitu omaksi tutkimusalueeksi (tutkimusalue 4) sekä kiinteistöt rajamerkkeineen peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos ja kunnat 6/2026). Mittakaava 1:10 000

Kartta 4. Suunnittelualue vuoden 2024 ortoilmakuvassa (Maanmittauslaitos 2026). Kuvassa erottuvat alueen pohjois- ja länsiosien avohakkualueet. Mittakaava 1:10 000.

Kartta 5. Suunnittelualan maankamara ja topografia. Pohjamaalajit yhden metrin syvyydessä (Geologian tutkimuskeskus 2026) sekä KM2-korkeusmallista visualisoitu paljaan maan pinta (vuoden 2021 laserkeilauksesta) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Alueen koillisosan alava ja tasaisempi osa on merkitty saraturpeeksi (harmaalla), alueen keski- ja eteläosat sekä osa pohjoisosaa hiekka- ja soramoreeniksi (vaaleanruskealla), länsi- ja luoteisosan korkeampi harjualue hiekaksi (vihreällä) ja pohjoiskärki ja osa luoteisreunaa kallioalueeksi (punaisella). Mittakaava 1:10 000

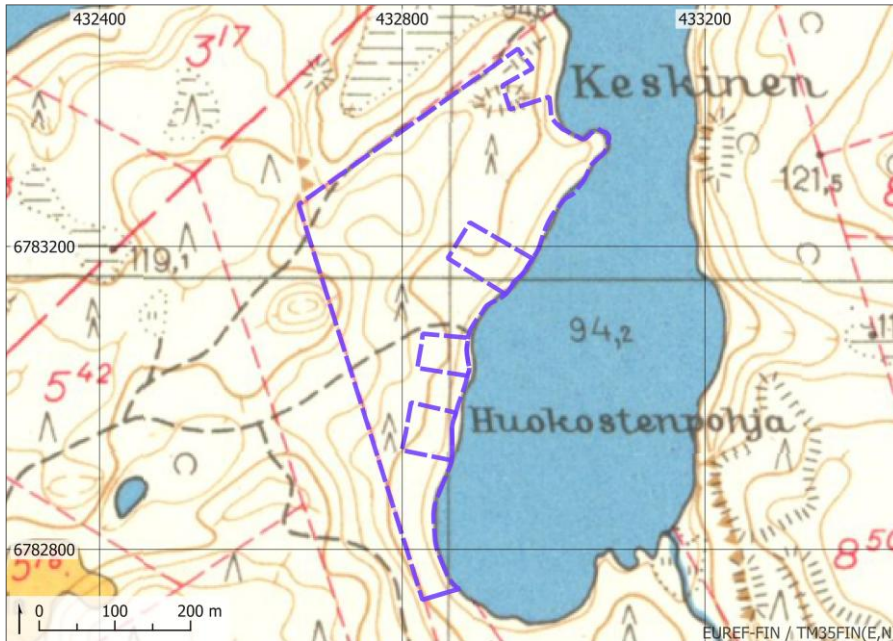

Kartta 6. Suunnittelalue otteella nykykoordinaatistoon oikaistusta vuoden 1894 isojakotoimituksen kartasta (KA MHA H4:1/46-117). Mittakaava 1:10 000. Oikaisun kokonaiskeskivirhe 5,2 metriä.

✉ PL 113, 15111 Lahti | PO Box 113, 15111 Lahti, Finland

@ etunimi.sukunimi@lahti.fi

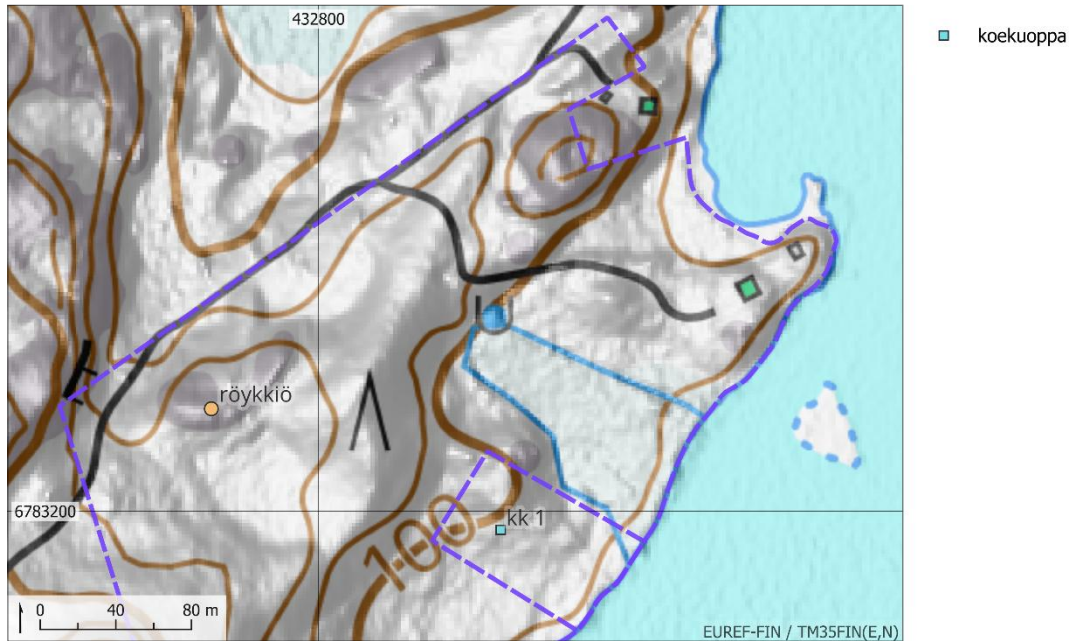
lahdenmuseot.fi

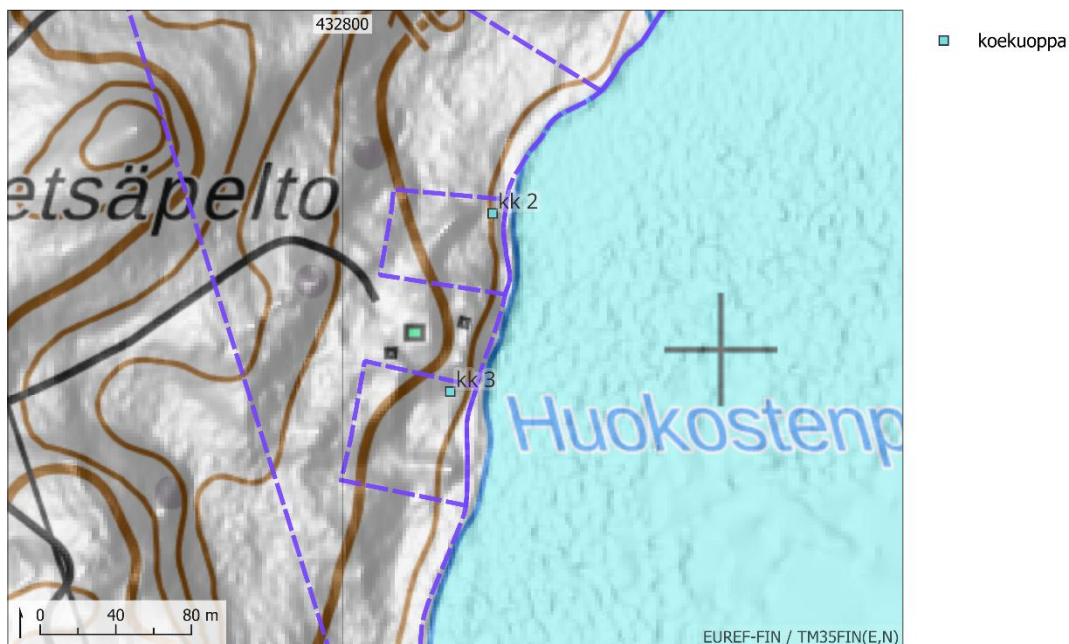
Kartta 7. Suunnittelualue otteella nykykoordinaatistoon asemoidusta vuonna 1965 painetusta peruskartta-lehdestä, joka pohjautuu vuonna 1962 tehtyyn kartoitukseen (Maanmittauslaitos 1965, lehti 3112 05 Ura-järvi). Suunnittelualue on merkitty kuusimetsäiseksi alueeksi. Mittakaava 1:10 000. Asemoinnin kokonais-keskivirhe 2,5 metriä.

Kartta 8. Suunnittelualue ja tarkastuksessa kuljettu reitti peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:10 000.

Kartta 9. Koekuoppa 1 ja sammaloituneen kallioalueen eteläreunalta todettu kiviröykkiö (muu havainto) sekä KM2-korkeusmallista visualisoitu paljaan maan pinta (vuoden 2021 laserkeilauksesta) peruskartta-pohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:4000.

Kartta 10. Koekuopat 2 ja 3 sekä KM2-korkeusmallista visualisoitu paljaan maan pinta (vuoden 2021 laserkeilauksesta) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:4000.

Kuvaliite

Kuva 1. (OMA202620:8). Asikkala. Myllymaa. Suunnittelualueen keskiosaa. Kuva kaakosta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 2. (OMA202620:9). Asikkala. Myllymaa. Suunnittelualueen pohjoisosan rantaa. Kuva pohjoiskoillista. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 3. (OMA202620:10). Asikkala. Myllymaa. Suunnittelualueen länsireunan korkeampaa harjumaista aluetta. Kuva eteläkaakosta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 4. (OMA202620:11). Asikkala. Myllymaa. Suunnittelualueen keskiosan aiempaa avohakkualuetta ja sen takana oikealla tiheää taimikkoo. Kuva pohjoiskoillisesta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 5. (OMA202620:12). Asikkala. Myllymaa. Kallioalueen eteläreunalta todettu kiviröykkiö. Kuva länsilounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 6. (OMA202620:13). Asikkala. Myllymaa. Jänisniementiestä haarautuvalta mökkitieltä rakennetut laakakiviset portaat, jotka johtavat suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsevalle lähteelle. Kuva etelälounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 7. (OMA202620:14). Asikkala. Myllymaa. Kirkasvetinen lähde, jolle rakennetut kiviset portaat laskeutuvat vasemmalta nyt jo osin hajonneelle puiselle tasanteelle. Oikealla lähteeltä kaakkoon kohti rantaa kaivettu oja. Kuva lounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 8. (OMA202620:). Asikkala. Myllymaa. Koekuoppa 1 Koekuoppa 3 (ETRS-TM35FIN: N 6783190, E 432896, Z 98,26 m mpy). Kuva koillisesta. Kuvaaja Toni Paukku.

*Kuva 9. (OMA202620:). Asikkala. Myllymaa. Koekuoppa 3
(ETRS-TM35FIN: N 6783072, E 432879, Z 96,02 m mpy).
Kuva idästä. Kuvaaja Toni Paukku.*

*Kuva 10. (OMA202620:). Asikkala. Myllymaa. Koekuoppa 3
(ETRS-TM35FIN: N 6782978, E 432857, Z 96,66 m mpy).
Kuva etelästä. Kuvaaja Toni Paukku.*